

TANTÁRGYI ADATLAP

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

TVSZ 31.§ (4)

I.1. A tantárgy megnevezése (magyarul, angolul)		TVSZ 31.§ (4) 1.
MAGYAR ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNET I.		
I.2. Tantárgykódja		TVSZ 31.§ (4) 2.
BMEEPET1S21		
I.3. A tantárgy oktatásának nyelve		TVSZ 31.§ (4) 3.
magyar		
I.4. A tantárgy jellege		TVSZ 31.§ (4) 4.
kontaktórával rendelkező tanegység		
I.5. A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve		TVSZ 31.§ (4) 5.
Kötelező a Műemlékvédelmi Szakmérnök/Szaktanácsadó Képzés		1. félévén
I.6. Kurzustípusok és óraszámok		TVSZ 31.§ (4) 6.
kurzustípus	összes kontakt óraszám	jelleg
előadás (elmélet)	10	
I.7. A tantárgy kreditértéke		TVSZ 31.§ (4) 7.
3		
I.8. Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségi értékelés) típusa		TVSZ 31.§ (4) 8.
vizsga érdemjegy (v)		
I.9. A tantárgyfelelős		TVSZ 31.§ (4) 9.
neve:	Mráv Zsolt	
elérhetősége:	mrav.zsolt@mn.m.hu	
szervezeti egysége:	Építészettörténeti és Műemléki Tanszék	
I.10. Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység		TVSZ 31.§ (4) 10.
Építészettörténeti és Műemléki Tanszék (www.eptort.bme.hu)		
I.11. A tantárgy szerepe a képzés céljainak megvalósításában		TVSZ 31.§ (4) 11.

Pannónia római öröksége és a népvándorlás kora a Kárpát medencében

1. Pannonia császárkori hadi építkezései

A római hadsereg feltárt épített emlékein keresztül mutatja be a kora császárkori katonai felvonulási utak mentén és azok dunai végpontjain létesített időszakos katonai állomáshelyeket. Nyomon követjük a katonai építészet fejlődését a limes kiépülésének legkorábbi fázisától a római határvédelem felbomlásáig. Végig kísérjük a palánkszerkezetű, fa-föld konstrukciójú segédcsoport és legiótáborok kőbe épülésének folyamatát, jellegzetességeit és állomásait. A tárgyalt témák között szerepel még a

hadsereg mérnöki teljesítményeinek bemutatása valamint a katonák szerepe a tartományi közlekedési infrastruktúra kiépítésében, fenntartásában és a közigazgatásban (helytartói épületegyüttesek). Végül kitérünk a késő római erődépítéssel újításaira a határ mentén és a tartományok belsejében.

2. Pannonia polgári településtípusai

Az őslakos települések – római vicusok településszerkezeti változásait is megfigyeljük. A városok alapításával a tartomány területén megjelennek a monumentális középületek (forumok, vízvezetékek, közfürdők) és a gazdag belsőépítészeti díszítéssel ellátott városi lakóházak. A vidéki birtokközpontok, villák építészeti kialakítása egyaránt megfelelt a gazdasági és a kényelmi szempontoknak. A római kori vallási célú építészet spektruma a római panteon isteneinek klasszikus pódiumtemplomaitól a misztériumvallások kultuszhelyein át, a keresztény közösségek által használt szakrális terekig ível. Ebbe a körbe tartoznak a temetők síremlékei, szepulchrális célú épületei, mauzóleumai is, amelyekből Pannonia ókeresztény temetőépületei nemzetközi jelentőségűek.

3. Népvándorlás-kor építészete a Kárpát-medencében I.

A népvándorlás-kor fogalma, időhatárai Nyugat-, Közép- és Délkelet-Európában, illetve a Kárpát-medencében. A főbb etnikai csoportok eredete és története, különös tekintettel társadalmi sajátosságaira.

A monumentális építészet szerepe az antikvitás végén, illetve a középkor elején. A kereszténység államvallássá válásának szerepe. A megrendelők és igényeik bizánci, itáliai, galliai és hispániai példák alapján bemutatva.

A népvándorlás-kor első szakaszának építészete a Kárpát-medencében. A kutatás esélyei és buktatói három példán szemlélítve (attila még fel nem tárt, de már alaprajzban rekonstruált rezidenciája, a sirmiumi 5-6. századi építkezések, a Keszthely-fenekpusztai bazilika.)

4. Népvándorlás-kor építészete a Kárpát-medencében II.

A népvándorlás-kor második felének építészete. Kitekintés a Kárpát-medencével nyugatról, délről és délkeletről határos területekre: azaz a Karoling Birodalom keleti részeire és vazallus területeire, az Asparuch honfoglalása utáni Bulgáriára, az ún. dalmáciai Horvátországra, illetve azon tengerparti városokra, amelyek szilárdan bizánci kézen maradtak a 7-9. században is.

5. A Kárpát-medence 9. századi építészete.

Politikai keretek, illetve az egyes emlékek bemutatása, különös tekintettel az időrendi kérdésekre, valamint az egyes alaprajzi rendszerek és/vagy térszerkezetek eredetére. A különböző kutatási irányok, a főbb személyiségek és az újabb eredmények vázlatos ismertetése. A Morva Fejedelemség építészetének fontosabb emlékei a Kárpát-medence észak-nyugati harmadában, különös tekintettel a keltezés és értelmezés buktatóira (Pozsony, Nyitra, Ducó, Feldebrő, stb.). A karoling Pannónia feltárt épületei: a Zalavár-récéskúti templomalaprajz és a hozzá kapcsolódó vita, az alaprajz isztriai és raetiai párhuzamai. A Zalavár-várszigeti ásatások új eredményei, különös tekintettel a szentélykörüljárás templomra. A 9. századi építészet legfontosabb emlékei a Kárpát-medence déli sávjában, azaz a Dráva-Száva közén.

A magyar honfoglalás kiváltotta változások, az újrakezdés esélyei. Köznépi lakóépítészeti a népvándorlás korának évszázadaiban. A kora Árpád-kor építészeti hagyatéka.

I.12. Felvételének feltételei (Előtanulmányi követelmények)

TVSZ 31.§ (4) 12.

- A. Erős előkövetelmény: —
- B. Gyenge előkövetelmény: —
- C. Párhuzamos előkövetelmény: —
- D. Kizáró feltétel: —
- E. Ajánlott előkövetelmény: —